

СТАНОВИЩЕ

За дисертационния труд на
Атанас Красимиров Анов „Теория на речевите актове в биоетичната проблематика“ за присъждане на ОНС „Доктор“ в професионално направление 2.3 Философия, по научна специалност „Логика“, с научен ръководител доц.д-р Анна Николова Бешкова

Данни за дисертанта

Не познавам лично колегата Атанас Анов, но от приложената за процедурата автобиография разбирам, че е вече изграден професионалист със сериозно авторско присъствие във внушителен брой публикации. Имах възможност да дам отзив за предварителното обсъждане като оцених високо неговите резултати. Работи като асистент по медицинска етика към катедра „Общественоздравни науки“ на Факултет Обществено здраве към Медицински Университет – Плевен. Преподава медицинска етика и биоетика, включително и на английски, на редица специалности.

Данни за докторантурата

Докторантурата е на самостоятелна подготовка в професионално направление 2.3 Философия, по научна специалност „Логика“, с научен ръководител доц.д-р Анна Николова Бешкова.

Данни за дисертацията и автореферата

Предложеният за защита дисертационен труд се състои от 138 страници като в съдържанието му се включват три глави, заключение и библиография, а към дисертацията няколко приложения, които илюстрират приложенията на теорията за речевите актове в медицинската практика. Списъкът на литературата включва 63 източници, от тях – 17 на български

език, останалите са на английски език и сред тях присъстват доста оригинални източници и критически разглеждания, представящи разглежданите теории. Авторът е съсредоточил вниманието си предимно върху логически работи и приложни изследвания върху правното мислене, но работата му би спечелила и от обръщането към други, по-интердисциплинарни анализи в нашата философска книжнина, но релевантни на темата – като тези на Мария Стойчева за теориите за значението, на Станка Проданова – за биоетическите решения.

Актуалността на темата е несъмнена особено в контекста на необходимостта от малко повече логика и рационалност в ориентацията сред публичните манипулации с медицинския и биоетичния дискурс в медиите, рекламата и дори в медицинската практика, както и широко разпространената липса на правна култура. Приложната логика на речевите актове може да послужи като лекарство срещу всичко това и да компенсира поне частично липсата на рационалност в управлението, публичните образи и общественото мнение за медицинската сфера у нас.

Научни приноси

С удовлетворение бих искал да подчертая, че темата е дисертабилна, а структурата на работата предполага изпълнение на поставените научно-приложни задачи – а именно експлицирането на „логиката“ на правното и на моралното действие и установяването на тяхната сходна структура, която в термините на теориите за речевите актове изглежда така: „последователно прилагане на констатив, мета-констатив, перформатив.“ Оттук авторът Атанас Анов преминава и на територията на биоетичната проблематика, за да опише използваните при биоетическите решения в медицината речеви актове.

Високо оценявам философската ерудиция на автора – в неговите разглеждания е включен широк кръг автори от Аристотел до редица съвременни изследователи, допринесли за изясняването на спецификата на правния и моралния дискурси.

Намирам, че колегата е успял в една кратка уводна глава да опише цели, задачи, използвани методи, мотивите за избор на темата, ограниченията на анализа. За мен представлява интерес неговата аргументация защо се опира на концепцията на Джон Остин, която разглежда като „отворен код“ (с.6). Той успешно аргументира една относително чиста хипотеза за структурата на правното и на моралното действие и се придържа към нея във всички илюстрации и коментари. Смятам, че този подход е успешен, особено, когато става дума за логическо разглеждане.

Неговите научни постижения могат да бъдат описани като поставяне и доказване с нови изворови и теоретични средства на съществени нови страни в съществуващите вече научни проблеми и теории, в осмислянето от гледище на теорията на речевите актове на важни аспекти от етиката на медицинската практика като биоетичните решения, вземането на съгласие от пациента и др. Новаторството в анализа е не само в откриването на реални проблеми, но и в умението да бъдат осмислени с помощта на теории от съвременната аналитична философия. Всичко това отново демонстрира необятните възможности за приложения на философското знание. Бих препоръчал анализът на методите за вземане на биоетични решения от третата глава да бъде публикуван в пособие, което да послужи и на бъдещите лекари.

Смятам, че от повече аргументация се нуждае отказът да се признае специфичност на правната логика, който минава само с позоваване на авторитетни мнения и една декларирана привързаност към класическата логика. Можем да се съмняваме в логическия статус на тези изследвания, ако

приемем едно чисто формално понятие за логиката, което би я отъждествило с теория за дедукцията, но ако се върнем още у Аристотел, ще видим там една смесица на формално и съдържателно, на логика, реторика, топика и теория на неформалната аргументация, което подсказва, че юридическият дискурс едва ли може да се сведе до просто приложение на логически правила. На с.58 Анов е подсказал сложността на проблема с препоръката, че „трябва да се внимава, тъй като правото борави с факти и тяхното съдържание“, но е декларирал, че „универсалността“ в приложението на логическите закони не е ограничена и фактически е избягнал задълбочаването в темата за влиянието на съдържателните юридически стандарти („топоси“) върху „логиката“ на правното действие. Тези разминавания могат да бъдат илюстрирани и с парадоксите в деонтичната логика, които показват разминаване между класическата логика и нормативно определената „логика“ на действията.

Но това все пак не засяга основната теза на дисертацията и желанието на автора да я обоснове чрез подобие на двата дискурса и приложенията в биоетическата сфера. Тези негови намерения са успешно изпълнени и в този смисъл смятам, че представеният труд представлява несъмнено и самостоятелно научно постижение на неговия автор.

Публикации и участия в научни форуми

От представената справка се вижда, че Атанас Анов е участвал в научни форуми и има публикации, в които е представил основни идеи и постижения на дисертационния труд.

Заклучение

Общото ми впечатление от дисертационния труд и развитите в него идеи е изключително позитивно и на основата на анализа на постигнатите резултати изразявам готовността си да гласувам за присъждането на Атанас Анов на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.3 Философия, научна специалност „Логика“.

17.12.2017 г.

ПОДПИС:

Проф.д.н. Вихрен Янакиев Бузов

Философски факултет, ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“